

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 14. května 2026

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

V EVROPĚ MIZÍ SYSEL. VĚDCI UKAZUJÍ PROČ

Pestrá krajina mizí a spolu s ní i syselec obecný. Vědci z Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR se podíleli na nové mezinárodní studii, která dosud nejdetailněji mapuje výskyt tohoto ohroženého druhu v Bulharsku. Výsledky publikované v časopise *European Journal of Wildlife Research* ukazují, jak citlivě je syselec vázán na konkrétní podobu krajiny. Studie zároveň upozorňuje, že ani chráněná území dnes často nezajišťují potřebné podmínky pro dlouhodobé přežití syselec populací. Zjištění mohou výrazně pomoci při ochraně evropských stepních ekosystémů.

Syselec obecný (*Spermophilus citellus*) kdysi patřil k běžným obyvatelům evropských luk a pastvin. Dnes ale z mnoha oblastí mizí. Vědci proto analyzovali více než 3 300 ověřených lokalit výskytu z let 2004–2023 v rámci dlouhodobého monitoringu, výzkumných a ochranných projektů v Bulharsku. Pomocí detailního modelování následně zkoumali, jaké podmínky druh skutečně potřebuje k přežití.

Ukázalo se, že syselec preferují otevřené travnaté biotopy s dobře propustnými půdami a specifickými teplotními podmínkami. Velmi důležitou roli hraje jemná mozaika prostředí, kde kolísá teplota během dne a svah je orientovaný vůči slunci. Naopak intenzivně obdělávané zemědělské plochy syselec spíše opouštějí.

Chraňte krajinu, ne jen jednotlivá území

„Výsledky ukazují, že syselec dokáže přežít jak v nížinách, tak na horských pastvinách, pokud krajina nabízí vhodnou strukturu a dobře odvodněné půdy,“ říká první autorka studie Natália Martínková z Ústavu biologie obratlovců AV ČR, která byla zodpovědná za analýzu dat.

Výzkum zároveň upozorňuje na alarmující skutečnost. Pouze asi 6 % nejvhodnějších biotopů se nachází v národně chráněných územích. Přibližně třetina spadá do soustavy Natura 2000, ani tam ale často není zajištěna potřebná péče o krajinu – například pravidelná pastva, sečení nebo omezení zarůstání travnatých ploch.

Kontakt pro média: **Lucie Peřinová**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 728 098

Alena Fornůsková
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz
+420 605 464 704

„Nejvhodnější lokality pro sysly se často nacházejí mimo chráněná území, zejména v tradičně obhospodařované krajině v okolí menších sídel. Právě tam dnes probíhají největší změny využití krajiny, které mohou vést k rychlému zániku vhodných biotopů,“ doplňuje Maria Kachamakova z Ústavu biodiverzity a výzkumu ekosystémů Bulharské akademie věd, která se dlouhodobě věnuje ekologii a ochraně sylválních populací.

Pastva a pestrost rozhodují

Klíčovou roli pro přežití syslů přitom hraje tradiční hospodaření, zejména pastva a mozaikovitá zemědělská krajina. Právě zarůstání pastvin, homogenizace krajiny a přeměna travnatých ploch na intenzivně využívaná pole patří mezi hlavní příčiny úbytku tohoto ikonického druhu.

Studie také potvrzuje, že ochrana biodiverzity nespočívá jen v ochraně jednotlivých druhů, ale celých ekosystémů a tradičních způsobů využívání krajiny. Sysel obecný je totiž důležitou součástí stepních společenstev. Jeho nory využívají další živočichové a sám tvoří významnou část potravy řady ohrožených predátorů, například orla královského nebo raroha velkého.

„Věříme, že naše výsledky pomohou lépe plánovat ochranu stepních biotopů i obnovu vhodných lokalit pro návrat sylválních populací nejen v Bulharsku, ale i České republice, kde je sysel intenzivním hospodařením rovněž ohrožen, stejně jako další druhy zemědělské krajiny,“ uzavírá Natália Martínková.

Odkaz na publikaci: [High-resolution species distribution and ecological niche model of European ground squirrel in its ancestral land: https://link.springer.com/article/10.1007/s10344-026-02089-5](https://link.springer.com/article/10.1007/s10344-026-02089-5)

Kontakt pro média: **Natália Martínková**
Ústav biologie obratlovců AV ČR
martinkova@ivb.cz
+420 606 124 586

Fotogalerie:

Sysel obecný je malý zemní hlodavec z čeledi veverkovitých. Patří mezi typické obyvatele stepí, pastvin a krátkostébelných travnatých stanovišť střední a jihovýchodní Evropy. Dříve byl v české krajině poměrně běžný, dnes ale patří mezi silně ohrožené druhy.

FOTO: Ivailo Dimitrov

Syzsel obecný se ve volné přírodě obvykle dožívá 2 až 5 let. V zajetí může přežít déle, výjimečně kolem 8 až 10 let. Mláďata mají vysokou úmrtnost, zejména kvůli predaci a nepříznivému počasí. Samice mívá zpravidla jeden vrh ročně, nejčastěji se rodí 3 až 8 mláďat. Mláďata se rodí v podzemních norách holá a slepá a z nory začínají vycházet asi po jednom měsíci.

FOTO: Ivailo Dimitrov

Syzsel je převážně býložravec. Nejčastěji konzumuje trávy a byliny, semena, plody, květy a mladé výhonky. Příležitostně ale loví i drobné bezobratlé, zejména hmyz, larvy a pavouky. Potrava syslů se mění během roku podle dostupnosti vegetace. Před zimním spánkem sysli intenzivně přibývají na váze a ukládají tukové zásoby.

FOTO: Ivailo Dimitrov

Sysel obecný byl ještě v minulém století běžnou součástí české krajiny, zejména na jižní Moravě a v nížinných oblastech s pastvinami a mozaikovitou zemědělskou krajinou. Kvůli intenzifikaci zemědělství, zarůstání travnatých ploch a fragmentaci krajiny však jeho populace dramaticky poklesly. Dnes v České republice přežívá jen na několika desítkách lokalit, často na letištích, krátce sečených loukách nebo chráněných stepních stanovištích. Sysel obecný je u nás zákonem chráněný druh a probíhají zde záchranné programy zaměřené na monitoring, management lokalit i návrat sýslů do vhodných biotopů.

FOTO: Ivailo Dimitrov